

371 1146

ว 539 ๗

7. 3

ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิชัย เกียรติยาจารย์

- 3 ก.ย. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

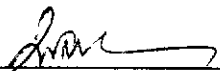
กุมภาพันธ์ 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

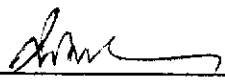
185177

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิลาชัย)
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิลาชัย)
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)
 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทศสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้ได้รับปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ดร.วัลลภ กันทรพย์ ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ดร.ชูศักดิ์ จัมภิลิจิต หัวหน้าฝ่ายประเมินผล สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ที่สละเวลาให้คำแนะนำการสร้างแบบสอบถามและตรวจแก้ ปรับปรุงด้าน ภาษาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กล่าวอ้างมา

ขอขอบคุณ คุณเกียรติ ช่วยการ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกระบี่ คุณดรณี เขมียาทร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง และ คุณเจือมาศ หอมจันทร์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ได้ ช่วยตรวจสอบเนื้อหา และเสนอความเห็นเพิ่มเติมในการสร้างแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณสุชน ลิมโสภาส ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ได้ให้ ความอนุเคราะห์ที่ทดลองใช้เครื่องมือแบบสอบถามกับโรงเรียนในสังกัด

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณแม่วรินทร์ แห่งลี ผู้อบรมสั่งสอนและสนับสนุนการศึกษาตลอดมา

วิชัย เกียรติยาจารย์

กุมภาพันธ์ 2536

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
สมมุติฐานในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายการนิเทศการศึกษา	10
ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียน	11
ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	12
จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	15
หลักการนิเทศภายในโรงเรียน	16
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	18
กิจกรรมในการนิเทศภายในโรงเรียน	20
ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ	38

บทที่	หน้า
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การนำเสนอข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	59
สมมุติฐานในการวิจัย	59
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	75
ประวัติย่อผู้วิจัย	89

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ	37
2	แสดงระดับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ	47
3	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อม ในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา	49
4	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครู ผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	50
5	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครู ผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมด้านทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	51
6	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครู ผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมด้านเจตคติในการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	52
7	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศ ภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน	53
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศ ภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	54
9	ทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อม ในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งมีขนาดโรงเรียนต่างกัน	55
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน	56

ตาราง

หน้า

11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	57
12	ทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมใน การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งมีขนาดโรงเรียนต่างกัน	58
13	แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการเป็นรายอำเภอ	76

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงกระบวนการของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา	19

บทนำ

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุผลการจัดการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการจัดการบริหารการประถมศึกษามีปัญหาในเรื่องคุณภาพการศึกษา ผู้เรียนขาดทักษะพื้นฐาน ความพร้อมทางร่างกาย การตกชั้นของนักเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศสูงถึงร้อยละ 14.50 ทำให้การจัดการประถมศึกษาสิ้นเปลืองและสูญเปล่างบประมาณจำนวนมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 11) ฉะนั้นเป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) จึงมุ่งเน้นเรื่องการปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนลดความสูญเปล่าทางการศึกษา ขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนที่อยู่ในเกณฑ์ได้เข้าเรียนและสำเร็จการศึกษาทุกคน ลดจำนวนผู้เรียนตกชั้น ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 13)

การพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6 นั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มุ่งพัฒนากระบวนการบริหารงาน 3 กระบวนการคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 5) แต่การบริหารการศึกษาก็ยังประสบปัญหาสำคัญหลายประการ ได้แก่ ปัญหาการใช้หลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทักษะ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตยังไม่ถึงเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ จากการศึกษาข้อมูลด้านการนิเทศการศึกษา และการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า ครูผู้สอนยัง

ไม่เปลี่ยนแปลงทักษะกระบวนการสอนและพฤติกรรมการสอน ขาดการบูรณาการและการยืดหยุ่นใน การนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนปัญหาการบริหารงานด้านการควบคุม กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผล ไม่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและถูกต้อง ไม่ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียน ไม่สนับสนุนกิจกรรมการนิเทศเท่าที่ควร ครูผู้สอนที่จะต้องรับผิดชอบการนิเทศ ขาดความรู้และทักษะ โรงเรียนจึงได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์เป็นส่วนน้อย

การที่จะเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษา นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ตั้งแต่ระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด ช่วยให้คำแนะนำ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการที่ชัดเจนและถูกต้อง (อ้อม ประนอม. 2528 : 46) การติดตาม แนะนำการสอนภายในโรงเรียนต้องอาศัยปัจจัยด้าน บุคคลเป็นสำคัญ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคคลอื่นที่คณะครูยอมรับ (สังค อุทรานนท์. 2530 : 350) โดยเฉพาะผู้บริหาร ซึ่ง ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2522 : 23) ให้ความสำคัญว่า เป็นผู้นำทางด้านเทคนิควิธีสอน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีแนะ หรือให้ คำปรึกษาแล้วแต่กรณี ผลงานการวิจัยของกฤษฎี น้ำเพชร (2521 : 230) สรุปว่า ทุกวิธีการ ที่เป็นความพยายามของผู้บริหารปรับปรุงในด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ทำให้ เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพและเกิดผล สุดท้ายการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีแนะนำงานติดตามผลให้ผู้ปฏิบัติได้ กระทำอย่างถูกต้อง ดีงาม เหมาะสมจนทำให้งานนั้น ๆ บรรลุตามแผนที่วางไว้นี้ เป็นกระบวนการ อย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการนิเทศภายใน (อรพินท์ นาคประเสริฐ. 2533 : 9) สอดคล้อง กับความคิดของ อ้อม ประนอม (2528 : 46) ที่เสนอว่า กระบวนการที่มีความจำเป็น เหมาะสมมากที่สุดในการส่งเสริมการจัดการประถมศึกษาในปัจจุบันคือ การนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา โดยบุคคลทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมมือกันสนับสนุน และดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศ ภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริม การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นพิเศษ โดยกำหนดมาตรการให้ทุกสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

กำกับทุกโรงเรียนจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึง จริงจังและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 20)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ เป็นหน่วยงานระดับกอง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 232 โรงเรียน มีนักเรียนในปีการศึกษา 2533 จำนวน 46,341 คน แยกเป็นระดับก่อนประถมศึกษา 3,826 คน ระดับประถมศึกษา 42,515 คน จำนวนครู 2,397 คน อัตราส่วนจำนวนครูต่อนักเรียน 1 ต่อ 20 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. 2534 : 2)

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 จนถึงปี 2532 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่มีโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยกำหนดเป้าหมายไว้ว่าแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 60 ขึ้นไป กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มอื่น ๆ เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป แต่ผลการประเมินพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ต่ำกว่าเป้าหมาย เช่น ปีการศึกษา 2530 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.71 ปีการศึกษา 2531 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.80 ปีการศึกษา 2532 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.32 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในปีการศึกษา 2530 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.90 ปีการศึกษา 2531 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 54.23 ปีการศึกษา 2532 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58.33 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. 2533 : 9) ทุกปีการศึกษา อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ประมาเฉลี่ยร้อยละ 7.60 โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการตกซ้ำชั้นสูงสุดร้อยละ 21.21 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกระบี่. 2533 : 15) การศึกษารายงานผลการปฏิบัติงานปลายปีงบประมาณ 2532 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ จัดการนิเทศภายในโรงเรียนได้ผลเพียงร้อยละ 4.32 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด รายงานอ้างสาเหตุว่าผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนขาดความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจที่จะช่วยกันนิเทศ ขาดทักษะการนิเทศ และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. 2532 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นิพนธ์ ไทพานิช (2530 : 1 - 7) ที่เสนอว่า ผู้นิเทศจะสามารถรับภารกิจการนิเทศภายในโรงเรียนได้ค่านั้นจะต้องเสริมสร้างตนเอง

ให้มีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นพื้นฐาน และทักษะในการนิเทศที่จะใช้ในพื้นที่สถานโรงเรียน
หลายประการ ส่วนผลการวิจัยของหน่วยงานนิเทศจังหวัดพะเยา (สำนักงานประถมศึกษา
จังหวัดพะเยา. 2531 : 52 - 53) ได้พบว่า บุคลากรที่มีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนดี
ผลของงานนิเทศก็จะดีด้วยเช่นกัน

โดยสภาพปัจจุบันทำให้น่าคิดว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนยังประสบปัญหาอยู่
อีกมาก ซึ่งอาจจะเป็นผลกระทบมาจากขนาดของโรงเรียน เป็นเหตุให้การจัดสรรงบประมาณ
มากน้อยต่างกัน ดังผลงานวิจัยของ สมพล ชงศิลา (2534 : 179) พบว่า โรงเรียน
ส่วนใหญ่นำงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดทำสื่อ อุปกรณ์ เมื่อสิ่งเหล่านี้ไม่เพียงพอก็ขาด
การนิเทศ ทักษะการนิเทศภายในจึงเกิดขึ้นน้อย นอกจากนี้ขนาดของโรงเรียนยังเป็นตัวกำหนด
จำนวนบุคลากร เช่น โรงเรียนขนาดเล็กก็มีบุคลากรจำนวนน้อย เป็นเหตุให้ผู้ร่วมแก้ปัญหา ผู้ร่วม
เสริมความรู้-ความเข้าใจ-มีน้อย การนิเทศภายในโรงเรียนก็เกิดขึ้นน้อย ส่วนประเด็นของ
ผู้บริหารและครูปฏิบัติการขาดประสบการณ์การปฏิบัติงานหรือมีประสบการณ์น้อย ก็ย่อมขาดความรู้
ขาดทักษะ ที่จะช่วยให้กิจกรรมการนิเทศภายในดำเนินการได้มากครั้ง ดังที่ สมพล ชงศิลา
(2534 : 183) วิจัยพบว่า โรงเรียนที่บุคลากรไม่มีความรู้ ความสามารถจะปฏิบัติงานนิเทศ
ภายในโรงเรียนได้ระดับปานกลางเท่านั้น

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมในการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ เพื่อนำข้อมูลและผล
การศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ได้พัฒนาและปรับปรุงความพร้อม การนิเทศภายในโรงเรียนของ
บุคลากรในสถานศึกษาตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ที่ว่าจะส่งเสริมการบริหารและ
การนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้มีการนิเทศภายในเป็นพิเศษย่อมสามารถแก้ปัญหา
ที่กล่าวมาแล้วนั้นได้อย่างแน่นอน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน
6. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ตามนโยบายการจัดการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้มีคุณภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ลักษณะ คือ

1.1 /ความรู้พื้นฐานการนิเทศภายในโรงเรียน

1.2 /ทักษะการนิเทศภายในโรงเรียน

1.3 /เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 232 คน และครูผู้ปฏิบัติการ จำนวนทั้งหมด 2,397 คน รวมทั้งหมด 2,629 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน จำนวน 229 คน

2.2.2 ครูผู้ปฏิบัติการ จำนวน 344 คน ซึ่งเลือกมาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่ง แยกออกเป็น

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
- 2) ครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษา

3.1.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ แยกออกเป็น

- 1) มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี
- 2) มีประสบการณ์ 5-10 ปี
- 3) มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน แยกออกตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. 2532 : 4)

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 121-300 คน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ลักษณะ คือ

3.2.1 ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.2 ทักษะในการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.3 เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการให้การแนะนำช่วยเหลือ ส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอนให้เกิดผลแก่นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรประถมศึกษา

2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ ในโรงเรียนประถมศึกษา

3. ความพร้อมในการนิเทศภายใน หมายถึง สภาพองค์ประกอบพื้นฐานที่เกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ และเจตคติซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน

4. ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจใน เรื่องต่อไปนี้

4.1 ความรู้เรื่องสภาพการจัดการศึกษาและปัญหาของโรงเรียน

4.2 ความรู้เรื่องขอบเขตงานในหน้าที่ของโรงเรียน

4.3 ความรู้เรื่องนโยบายการจัดการประถมศึกษา

4.4 ความรู้เรื่องหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา

4.5 ความรู้เรื่องจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา

4.6 ความรู้เรื่องโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา

4.7 ความรู้เรื่องกำหนดเวลาเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา

4.8 ความรู้เรื่องกาเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

4.9 ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการสอน

- 4.10 ความรู้เรื่องเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ
- 4.11 ความรู้เรื่องทักษะกระบวนการ 9 ขั้น
- 4.12 ความรู้เรื่องระเบียบการวัดผลและประเมินผลระดับประถมศึกษา
- 4.13 ความรู้เรื่องหลักการสร้างเครื่องมือวัดผล
- 4.14 ความรู้เรื่องกระบวนการนิเทศ
- 4.15 ความรู้เรื่องการประชุมโครงการ

5. ทักษะในการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถที่จัดกระทำต่อครูในโรงเรียนให้พัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน มีทักษะต่อไปนี้

- 5.1 ทักษะการจัดห้องเรียน
- 5.2 ทักษะการให้คำปรึกษา
- 5.3 ทักษะการสังเกตการสอน
- 5.4 ทักษะการสาธิตการสอน
- 5.5 ทักษะการผลิตเอกสารทางวิชาการ
- 5.6 ทักษะการบริการเอกสารหลักสูตร
- 5.7 ทักษะการจัดทำบันทึกการสอน
- 5.8 ทักษะการจัดทำสื่ออุปกรณ์การสอน
- 5.9 ทักษะการติดตามผลการปฏิบัติงาน
- 5.10 ทักษะการจัดการประชุม
- 5.11 ทักษะการเป็นผู้นำ
- 5.12 ทักษะการทำงานกลุ่ม
- 5.13 ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์
- 5.14 ทักษะการจูงใจ
- 5.15 ทักษะการสื่อข้อความ

6. เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกของผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนในเรื่องต่อไปนี้

- 6.1 คุณค่าของการนิเทศภายใน
- 6.2 กระบวนการสร้างสรรค์
- 6.3 หลักการที่เป็นประชาธิปไตยและความเป็นวิทยาศาสตร์
- 6.4 การยอมรับในศักยภาพของบุคคล
- 6.5 กระบวนการกลุ่ม

- 7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาคือ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่
- 8. ครูผู้ปฏิบัติการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่

สมมุติฐานในการวิจัย

- 1. การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการมีระดับความพร้อมในการนิเทศน้อย
- 2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
- 3. ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
- 4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
- 5. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
- 6. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ตามที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และผลงานวิจัยของบุคคลต่าง ๆ มีรายละเอียดดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายการนิเทศการศึกษา
2. ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียน
3. ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน
4. จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
5. หลักการนิเทศภายในโรงเรียน
6. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
7. กิจกรรมในการนิเทศภายในโรงเรียน
8. ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 8.1 ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 8.2 ทักษะในการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 8.3 เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายการนิเทศการศึกษา

เนื่องจากการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผลมาจากการนิเทศการศึกษาทั่วไป ในที่นี้จะกล่าวถึงการนิเทศการศึกษาทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกันความหมายของการนิเทศการศึกษาไม่มีข้อจำกัดแน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางด้านการศึกษาค้นคว้า และแนวทางการศึกษาแต่ละยุค บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับทัศนะของนักการศึกษาแต่ละคนด้วย เช่น

อาย และคนอื่น ๆ (Eye and others. 1971 : 44) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขา และสภาพการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ ต่อมา แฮร์ริส (Harris. 1975 : 10 - 11) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการกระทำของบุคคลในโรงเรียนกับบุคคลหรือสิ่งอื่นใด เพื่อคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายทางการสอนของโรงเรียน

สำหรับนักการศึกษาของไทยได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายความคิดเห็นด้วยกัน เช่น

อุทัย บุญประเสริฐ และชลมาใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 32) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ส่วน นิพนธ์ ไทยพานิช (2529 : 32) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่าเป็นความพยายามของบุคคลทางการศึกษาที่จัดทำกิจกรรมให้บริการกับผู้บริหารและครู ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความหมายถึงความพยายามของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาร่วมมือ หรือประสานงานกันพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลไปถึงคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย และประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นคำที่นำมาใช้ในวงการการศึกษาของไทย ซึ่งวลีลักษณะบุญสวัสดิ์ (2525 : 93) ได้ให้ความหมายโดยสรุปว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับคณะครูภายในโรงเรียนช่วยกันรวบรวมข้อมูล ปรัชญาหรือ

วางแผนปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วน กิตติพร บัญญาภิญโญผล (2526 : 47) กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นความพยายามของผู้บริหารที่จะช่วยพัฒนาครูผู้สอน ำหนักปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลแก่นักเรียนตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร อาคม จันทสุนทร (2527 : ภาคผนวก) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของคณะครู ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 9) ได้สรุปว่าในชุดฝึกอบรมการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นความพยายามทุกชนิดของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ช่วยกันปรับปรุง ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียน การสอนในโรงเรียน อีกทั้งช่วยเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานอย่างเพื่อให้ครูมีความก้าวหน้าอย่างมี ประสิทธิภาพ สังค์ อุทรานันท์ (2530 : 108) ให้ความเห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นคำศัพท์ที่มาจากคำว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ดำเนินการโดยบุคลากรภายใน โรงเรียนซึ่งต่างจากการนิเทศการศึกษาที่ดำเนินการโดยศึกษานิเทศก์

จากความหมายที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงกระบวนการ ที่เป็นงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการสอน ของครู ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้สูงขึ้นและตรงเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน

ถ้าศึกษาถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนแล้วจะเห็นว่า การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นและความต้องการมากที่จะจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน โดยเฉพาะในภาวะที่แนวคิดและ หลักการของการนิเทศการศึกษาเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ซึ่งนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

อาคม จันทสุนทร (2522 : 36) มีความเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความ จำเป็น เพราะจะทำให้เกิดผลดีต่อการบริหารโรงเรียนหลายประการ คือ

1. เป็นการช่วยเสริมกำลังของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีไม่พอที่จะนิเทศ การศึกษาได้อย่างทั่วถึง

2. การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเองนั้น ผู้นำนิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมมีความรู้ในปัญหาได้ดีและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ
3. ผู้บริหารโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเอง ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคยเหมือนกับศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหารการศึกษาภายนอกโรงเรียน
4. ผู้นำนิเทศในโรงเรียนสามารถติดตามผลการปฏิบัติงาน หรือผลงานนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกัน และสามารถทำห้วงงานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่อง

อุทัย บุญประเสริฐ และชลมจิรา ภิงคารวัฒน์ (2528 : 19) ให้เหตุผลว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่เสี่ยงไม่ได้ เพราะจะส่งผลให้การประกอบภารกิจทางการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนยังจำเป็นต้องอาศัยการบริหารมาช่วย อำนวยความสะดวกแก่ครูด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนิเทศสนับสนุนการเรียนการสอนสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 14 - 15) ที่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่จะต้องนิเทศผู้ร่วมงาน การนิเทศภายในเป็นภารกิจที่ผู้บริหารจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งต่อมาหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 8) บันทึกถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. กระบวนการที่สำคัญของการพัฒนาการศึกษา ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งสามกระบวนการเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารจึงมีหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนด้วย
2. ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน คือ บริหารงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ 6 ประการ ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องนิเทศครูให้สามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้และมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ภายในโรงเรียนย่อมมีครูที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถที่ต่างกัน ดังนั้นประสิทธิภาพของการเรียนการสอนย่อมแตกต่างกัน การที่จะลดช่องว่างดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องนิเทศภายในโรงเรียน อีกทั้งยังทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. โดยธรรมชาติของการปฏิบัติงานมักจะพบกับปัญหา ปัญหาย่อมแตกต่างกันไปตามขนาด สภาพของหน่วยงานในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยครูและนักเรียน มีพื้นฐานต่าง ๆ กัน การป้องกัน หรือลดปัญหาต่าง ๆ ให้น้อยลง แนวทางหรือยุทธศาสตร์ที่สำคัญวิธีหนึ่งก็คือ การนิเทศภายใน โรงเรียน

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 116 - 117) ได้เน้นให้เห็นถึงความจำเป็นของการ นิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองความต้องการทางการ นิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง

2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยาก ที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนอง ความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก

3. สภาพปัจจุบัน บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และ บางคนยังมีความชำนาญเฉพาะสาขาอีกด้วย จึงควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด และยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกันอีกด้วย

4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและวิธีการนิเทศสมัยใหม่ที่สุดที่ว่า การนิเทศ สมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกัน ไม่จำเป็นต้องมีคนคอยชี้แนะให้ทำงาน อยู่ตลอดเวลา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่อาจละเลยการปฏิบัติการนิเทศ ภายในโรงเรียนได้ เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อแก้ ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งต่างก็รับรู้สภาพปัญหาจนชัด มีความคุ้นเคยกัน น่าจะแก้ปัญหาได้ตรงจุด อีกทั้ง กระทำได้อย่างต่อเนื่องรวดเร็วกว่าผู้นิเทศจากภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิเทศภายใน โรงเรียนสอดคล้องกับปรัชญาของวิธีการนิเทศสมัยใหม่ที่ยึดหลักการทำงานร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจึงต้องจัดและสนับสนุนให้ขึ้น

จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม จะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนเอาไว้เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้ทราบแน่ชัดว่าต้องกระทำให้สิ่งใด การนิเทศภายในโรงเรียนก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความเห็นไว้ต่างกัน โดยเฉพาะไมเนอร์ (Minor. 1964 : 27 - 31) กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 10 ประการ และครอบคลุมจุดมุ่งหมายตามที่ศึกษาค้นคว้ากัน ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดีขึ้น
 2. เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
 3. เพื่อช่วยครูในการจัดหาและเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสอน
 4. เพื่อช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนดีขึ้น
 5. เพื่อสร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู โดยการนำเอาความรู้ความสามารถพิเศษ และประสบการณ์ของเขามาใช้ให้เป็นประโยชน์ สามารถแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารได้
 6. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักการประเมินผลการเรียนของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
 7. เพื่อกระตุ้นให้ครูรู้จักการประเมินผลงานของตนเอง
 8. เพื่อช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้ผลสำเร็จ มีความอบอุ่นใจ ปลอดภัย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง
 9. เพื่อกระตุ้นให้ครูร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตร หรือเพื่อปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
 10. ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ช่วยให้ผู้สนใจเข้าถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน ปัญหาของโรงเรียนและนักเรียน
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 15) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนเอาไว้ดังนี้

1. เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงตนเองและกิจการกรรมการเรียนการสอน
2. สามารถพัฒนาพฤติกรรม บุคลิกภาพการสอนของครูให้ดีขึ้น
3. สนับสนุนความรู้ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กำกับ ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นคณะ

จากแนวความคิดที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายหลักของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ มุ่งที่จะช่วยเหลือและประสานงานในด้านวิชาการภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมและรักษาคณาภพการศึกษาของโรงเรียน ประเมินผลการเรียนการสอน ตลอดจนช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพครู ฉะนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงต้องปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน อาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย จุดมุ่งหมายก็เพื่อต้องการจะพัฒนาพฤติกรรมของครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนให้ทำงานประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนการสอนและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ในการนิเทศจำเป็นต้องมีหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ในเรื่องนี้นักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

เบอร์ตัน และบรูคเกอร์ (Burton and Brueckner. 1965 : 71 - 72) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ การนิเทศการศึกษาที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน
2. การนิเทศการศึกษามีกระบวนการเป็นลำดับขั้น มีระเบียบ ข้อมูลต่าง ๆ ได้มาด้วยความถูกต้อง และเชื่อถือได้ ฉะนั้น การนิเทศการศึกษาจึงเป็นวิทยาศาสตร์

3. การนิเทศการศึกษาจะต้องมีความเคารพในความคิดของบุคคล และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามหลักการของประชาธิปไตย

4. การนิเทศการศึกษาเป็นการแสวงหาคุณสมบัติพิเศษของผู้เฒ่ามาใช้ให้เป็นประโยชน์โดยตัวของเขาเอง ซึ่งหมายถึงมีความคิดสร้างสรรค์

สตูปส์ และสตูปส์ (Stoop and Stoop. 1978 : 5 - 6) ได้กำหนดหลักการเบื้องต้นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่รับผิดชอบ
2. การนิเทศการศึกษา เป็นการบริการซึ่งผู้สอนหรือผู้รับการนิเทศเป็นผู้รับใช้บริการ
3. การนิเทศการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูและโรงเรียน
4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ความคิด เจตคติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
5. การนิเทศการศึกษา ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัย และจะต้องพยายามหาแนวทางให้ครูผู้เกี่ยวข้องศึกษางานวิจัย และนำผลมาใช้ให้มากขึ้น
6. การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 15) ได้กำหนดหลักการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาลักษณะและทฤษฎีทางการนิเทศ ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ กระบวนการมีความสอดคล้องกับแนวความคิด และหลักการที่ดีของการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน นักเรียน แต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่านตัวกลาง คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษต้องเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลักการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการนิเทศการศึกษาที่มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ คือ มีการทำงานเป็นระบบและขั้นตอน ตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล มีจุดมุ่งหมาย

ที่แน่นอน โดยอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถวิเคราะห์วิจัยปัญหาที่จะนำมาหาค่าและนัยสำคัญตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การทำงานมุ่งเพื่อสร้างสรรค์ให้ทุกคนมีส่วนร่วม โดยให้หลักประชาธิปไตย มีบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เปิดเผยตรงไปตรงมา มุ่งที่จะส่งเสริมและบำรุงขวัญ ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ และประสิทธิภาพของงาน

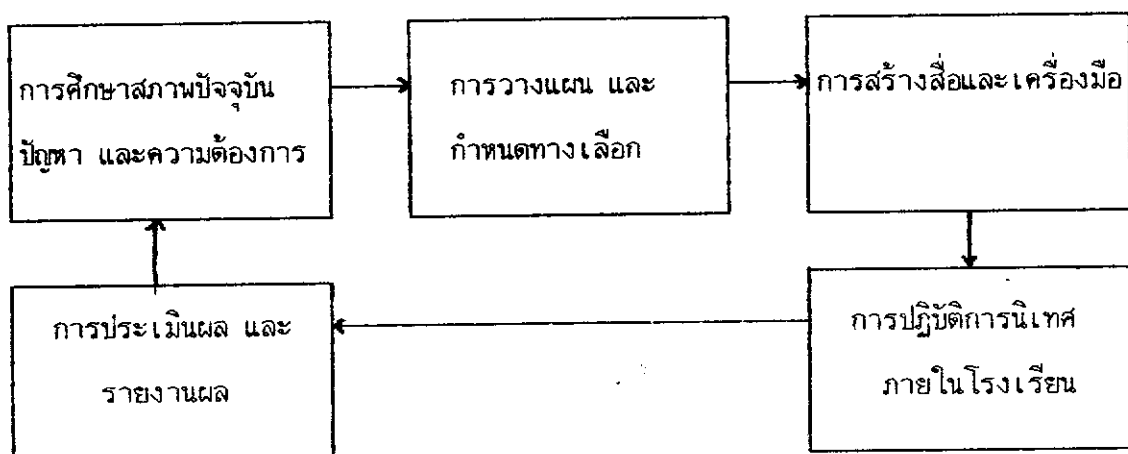
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

การทำงานเพื่อให้ได้งานดี มีการทำงานที่ไม่สับสน เป็นการทำงานซึ่งช่วยให้คนประสบความสำเร็จโดยไม่ต้องคอยระวังว่าจะถูกจับผิดและได้การทำงานที่ปฏิบัติมีความรู้สึกภาคภูมิใจในงาน ต้องอาศัยจัดรูปแบบเป็นกระบวนการ ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีกระบวนการเช่นเดียวกับการบริหารทั่ว ๆ ไป แต่ขั้นตอนของกระบวนการแตกต่างกันบ้างตามทัศนะของนักการศึกษาแต่ละกลุ่มแต่ละคน

อุทัย บุญประเสริฐ และชโรตมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 75 - 80) เสนอตัวแบบ (Model) กระบวนการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน เรียกด้วยตัวอักษรย่อ ๆ ว่า APDS หมายถึง

1. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นไปเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการ หรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติ จัดทำให้ประสบผลสำเร็จ
2. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานให้บรรลุผลที่ต้องการด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพมากที่สุด ภายใต้งบประมาณและข้อจำกัดที่มีอยู่
3. ลงมือปฏิบัติ (Doing) เป็นการลงมือดำเนินงานตามขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้
4. นิเทศติดตามผล (Supervision) เป็นการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ กำกับ สนับสนุน ให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 16) ได้กำหนดกระบวนการของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาคล้ายกับรูปแบบ APDS ของอุทัย บุญประเสริฐ และ ชโรลมาจ ภิงคารวัฒน์ แต่มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการนิเทศภายในเพิ่มเติมขึ้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ส่วน สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 125) กล่าวว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ เริ่มจากการรับรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน จากนั้นก็นำเอาปัญหามาวิเคราะห์หาสาเหตุ กำหนดจุดประสงค์ กำหนดทางเลือก ในการแก้ปัญหาและมอบหมายงานให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบ

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ อาจดำเนินการโดยบุคคลภายในโรงเรียนที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจจะเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก

ขั้นที่ 3 ดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในขณะที่ผู้รับการนิเทศได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับความรู้มาแล้ว ผู้นิเทศก็จะทำหน้าที่นิเทศการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน ส่วนผู้บริหารก็จะคอยสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมกำลังใจ คือ ผู้นิเทศจะทำการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ และอีกผู้หนึ่งคือ ผู้บริหาร ซึ่งจะต้องสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศทั้งผู้ให้และผู้รับ

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ ควรดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการและปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญมากที่สุดตามผลผลิต กระบวนการทำงาน และปัจจัยป้อนเข้า ตามลำดับ

จากทัศนะต่าง ๆ ข้างต้นเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เริ่มจากการสำรวจหรือศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ครู และนักเรียนว่ามีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อให้ข้อมูลประกอบการวางแผนและตัดสินใจกำหนดทางเลือก จากนั้นก็หาวิธีที่จะนิเทศที่ดีมาใช้ได้ตรงกับสภาพปัญหา การสร้างสื่อและเครื่องมือที่จะใช้สนับสนุนการปฏิบัติ การนิเทศอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ติดตามผลโดยตรง ในขั้นสุดท้ายสามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปผลที่เกิดว่าสำเร็จหรือมีปัญหายังไงหรือไม่

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

หลักในการนิเทศการศึกษานั้น จะยึดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมีระบบระเบียบ โดยวางโครงการในสถานศึกษา และโครงการนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยกิจกรรมเป็นหลัก (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2525 : 47) สำหรับกิจกรรมที่แฮร์ริส (Harris) เสนอไว้ทั้งหมด 23 ชนิดนั้น ส่วนงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา (2531 : 17 - 19) ได้นำมาปรับปรุงและเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการศึกษา ผลการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรง จำนวน 272 โรง โดยแบ่งกิจกรรมการนิเทศการศึกษออกเป็น 26 ชนิด ดังนี้

1. การระดมสมอง เป็นการประชุมเพื่อรวบรวมความคิดของผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งคุณภาพของงานขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมประชุม
2. การประชุมแบบbuzz เซสชั่น (Buzz Session) เป็นการประชุมกลุ่มขนาดเล็ก 5-8 คน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสนำเสนอ ควรจัดเป็นวงกลมเพื่อให้สมาชิกทุกคนได้เห็นหน้ากัน มีความสนใจและมีส่วนร่วมมากที่สุด

3. การตั้งคณะกรรมการ เป็นการทำงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
เรื่องใดเรื่องหนึ่ง
4. การสาธิต เป็นการทำให้ดูกระบวนการอย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน เพื่อให้ผู้เข้ารับ
การนิเทศเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ทำให้นั้น
5. การทดลองปฏิบัติการ เป็นการทดลองเพื่อค้นหาบางเรื่อง
6. การปฏิบัติจริง เป็นการให้ผู้รับการนิเทศได้เข้าทำงานจริง ๆ อาจมีข้อจำกัดอยู่
ตรงที่มักจะเสียค่าใช้จ่ายสูง
7. การอภิปราย เป็นการนำคนที่มีความรู้ และมีความสนใจในเรื่องเดียวกันมา
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อได้ข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่ง
8. การนิทรรศการ เป็นการแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ให้ปรากฏแก่สายตาของคนหมู่มาก
9. การจัดทัศนศึกษาเป็นการออกใบชมสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งอยู่นอกชุมชนออกไป เพื่อให้
เกิดประสบการณ์ตรงมากที่สุด
10. ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นการให้ความรู้โดยการใช้อาพยนตร์หรือโทรทัศน์เป็น
สื่อกลาง
11. ประสบการณ์ตรง เป็นกิจกรรมที่วางแผนให้ผู้รับการนิเทศได้ร่วมรับผิดชอบและปฏิบัติงาน
ในสถานการณ์จริง
12. การบำบัด เป็นการดำเนินงานเพื่อจัดปัญหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้หมดไปจากผู้รับการนิเทศ
13. การสัมภาษณ์แบบกำหนดหัวข้อ เป็นการสัมภาษณ์ที่ได้วางโครงร่างของข้อคำถามไว้
ก่อนว่า จะถามอะไรบ้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับเป้าหมายที่วางไว้มากที่สุด
14. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง เป็นการให้สัมภาษณ์เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็น
เรื่องย่อย ๆ แต่ต้องการข้อมูลที่ละเอียดและลึกซึ้ง
15. การเยี่ยมชั้น เป็นการช่วยให้ครูที่มีจุดอ่อนและมีความต้องการความช่วยเหลือ
ไปครูที่มีทักษะตรงกับที่ตนต้องการสอน ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูด้วยกัน แต่จะต้องแจ้ง
จุดมุ่งหมายของการไปสังเกตการสอน และหลังจากนั้นจะต้องมีการอภิปรายร่วมกัน เพื่อปรับปรุง
การสอนทั้งของผู้สอนและผู้สังเกต

16. การสัมภาษณ์ทางอ้อม เป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่ไม่ต้องกำหนดหัวข้อไว้ แต่ต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ระบายความในใจออกมาให้มากที่สุด
 17. การบรรยาย เป็นการถ่ายทอดความรู้ต่อกลุ่มคนจำนวนมาก เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ควรมีภาพประกอบและท่าทางประกอบ
 18. การประชุม เป็นการพบปะของกลุ่ม เพื่อกระทำการใดอย่างหนึ่ง และมีวาระการประชุมเป็นแนวทางในการประชุม
 19. การสังเกต เป็นการสังเกตเพื่อวิเคราะห์ ซึ่งจะมีผลต่อผู้ถูกสังเกตมากกว่าผู้สังเกต
 20. การอ่าน เป็นการส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวางและทันสมัย โดยการใช้อีกสารให้ความรู้
 21. การสังคม เป็นการนำเอาบุคคลต่าง ๆ เข้าหากันเพื่อมิตรภาพ โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ การพักผ่อนหย่อนใจและการพบปะติดต่อสื่อสาร เพื่อลดการจัดแย้ง
 22. การบันทึกเสียง เป็นวิธีการหนึ่งของการรวบรวมข้อมูล ข้อความ แล้วนำมาเปิดฟังใหม่
 23. การประชุมปรึกษาหารือ เป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างมีรูปแบบ อาจจะเป็นลักษณะของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือโต้แย้งในด้านความคิดเห็นก็ได้ ซึ่งให้คุณค่าในการสื่อความรู้และพัฒนาความรู้
 24. การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นการใช้กลุ่มย่อยที่ประกอบไปด้วยสมาชิก 2-3 คน เตรียมการแสดงด้วยการเลือกปัญหาที่สมาชิกในกลุ่มสนใจนำมาแสดงเพื่อให้เกิดความคิดความเข้าใจตรงกัน การแสดงจะต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม
 25. การทดสอบ เป็นการใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิดเพื่อวัดและประเมินผลให้ได้ผลออกมา ใช้เป็นวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงงานต่อไป
 26. การเขียน เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นศูนย์กลางระบบการสื่อสารของโรงเรียน ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
- นิพนธ์ ไทยพานิช (2531 : 1 - 2) กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ที่พื้นที่สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม มีหลายอย่าง เช่น

1. จัดตารางสอน จัดครูเข้ากลุ่ม
2. วางแผนการสอน แบ่งกลุ่มนักเรียน
3. การแบ่งชั้น แบ่งกลุ่มนักเรียน
4. การนิเทศการสอนในชั้นเรียน
5. การวัดและประเมินผลการศึกษาในชั้นเรียน/โรงเรียน
6. การพัฒนาห้องสมุด เครื่องเขียน แบบเรียน
7. การปรับปรุง พัฒนาการสอน กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ
8. การประชุม อบรม เพื่อส่งเสริมความรู้แก่ครู
9. การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอน
10. การจัดโครงการสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพ
11. การจัดสอนเพื่อให้เด็กเรียนเก่ง
12. การประชุมครูวิชาการในโรงเรียน
13. การสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ
14. โครงการประชุมครูก่อนเปิด-เปิดภาคเรียน
15. การจัดสัมมนาประชุมปฏิบัติการ
16. การสร้างเครื่องมือในแบบต่าง ๆ
17. การส่งเสริมให้ครูประเมินผลการสอนด้วยตนเอง
18. การจัดให้ครูศึกษาจากเอกสารหรือตำรา
19. การให้คำปรึกษาหารือ
20. การสนทนาทางวิชาการ
21. การสาธิตการสอน
22. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม
23. การพาไปศึกษาสถานศึกษา
24. การส่งเสริมให้ครูทดลองและวิจัยวิธีสอนใหม่ ๆ
25. การจัดทำแบบสำรวจความต้องการของนักเรียนและครู

26. การจัดทำอุปกรณ์การสอน
27. การจัดสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ
28. การปฐมนิเทศครูใหม่
29. การศึกษาแผนการสอน คู่มือครู และทำบันทึกการสอน
30. การจัดทำป้ายนิเทศการศึกษา
31. การจัดทำบันทึกการใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ทางวิชาการ
32. การจัดมุมหนังสือ หรือห้องสมุดทางวิชาการสำหรับครู
33. การจัดทำรายงานทางการศึกษาของโรงเรียน

อนันต์ อัมโรษฐ์ (2531 : 24 - 25) ได้เขียนไว้ในเรื่องการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาว่ามีอยู่หลายรูปแบบ แต่กิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพสูง มีดังนี้

1. การใช้วิธีการนิเทศแบบคลินิก
2. การนำเอาเทคนิคการพัฒนากิจการและการบริหารงานแบบสมัยใหม่ เช่น O.D., Q.C. และ M.B.O. มาประยุกต์ใช้
3. การจัดให้มีการประชุมสัมมนาทางวิชาการอยู่เนือง ๆ หรือการส่งครูเข้ามาร่วมประชุมสัมมนา ฝึกอบรม รวมถึงการให้ศึกษาต่อ
4. การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และประสบการณ์ในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ
5. การจัดกิจกรรมกลุ่มต้อนรับ และช่วยเหลือครู อาจารย์ที่บรรจุใหม่ หรือย้ายมาใหม่ และให้ความช่วยเหลือในด้านพัฒนาการเรียนการสอนช่วงระยะเวลา 3 เดือนแรก
6. การจัดให้มีมุมหนังสือ หรือห้องสมุดวิชาการ ที่รวบรวมข่าวสาร การพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. การจัดประชุมหารือกันเป็นเนืองนิจภายในสถานศึกษาเพื่อช่วยแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาบรรยากาศการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ
8. การจัดทัศนศึกษา เยี่ยมเยือนสถาบันอื่น ๆ

9. การเปิดโอกาสให้มีการทดลองใช้ วิธีการเรียนการสอนและสื่อแบบใหม่ ๆ
 10. การสนับสนุนให้ครูอาจารย์เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ร่วมกิจกรรมเป็นครั้งคราวด้วย
 11. การจัดให้มีคณะกรรมการศึกษาความต้องการ ความมุ่งหวัง และปัญหาอุปสรรคทางการศึกษาของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
- คณะกรรมการจัดทำรายงานประสบการณ์ในการนิเทศภายในโรงเรียนได้เล่าว่า โรงเรียนบ้านเขาสก ใช้เทคนิคการนิเทศภายในได้ผลดีมาแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 5 - 11) ดังนี้

1. จัดทำระบบศูนย์ข้อมูลเพื่อใช้ในการนิเทศภายใน
2. สร้างข้อตกลงร่วมกันและมอบหมายงาน
3. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือน
4. นิเทศชั้นเรียน
5. เยี่ยมชั้นเรียน
6. สังเกตการสอน
7. การสาธิตการสอน
8. ศึกษาครูงาน
9. การประชุม
10. บริการเอกสารทางวิชาการ
11. ผลิตเอกสารทางวิชาการ
12. การติดตามโครงการ
13. การจัดทำทะเบียนคุมการตรวจเอกสาร
14. จัดโรงเรียนให้มีความพร้อมทุกด้าน
15. ให้ครูไปอบรม

ดังนั้น จะเห็นว่ากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นมีมากมาย โรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกกิจกรรมมาใด ๆ มาใช้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์หรือสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับกลวิธีของผู้นิเทศนั่นเอง

ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถสอน และจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างมีคุณภาพ โลเวลล์ และไวลส์ (Lovell and Wiles. 1983 : 13 - 15) ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ความรู้ที่จำเป็นซึ่งผู้ทำหน้าที่นิเทศการเรียน การสอนควรมีนอกเหนือจากทักษะที่จะกล่าวในตอนต้น เป็นความรู้ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับตัวครูที่จะไปนิเทศ
2. ความรู้สภาพสังคมและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ
3. ความรู้เกี่ยวกับตัวผู้นิเทศเอง
4. ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการนิเทศ

ส่วนนักการศึกษาของไทยหลายท่านได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยแยกความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นิเทศภายในโรงเรียนออกให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 1 - 3) แนะนำว่าผู้นิเทศเป็นผู้ที่ต้องทำงานร่วมกับครู และเป็นผู้นำครูในการพัฒนา งานวิชาการจึงควรมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
3. มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและวิธีสอน
4. มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร และโครงการนิเทศ
5. มีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
6. มีทักษะในการเป็นผู้นำ
7. มีทักษะในการใช้กระบวนการกลุ่มทำงาน

นิพนธ์ ไทยพานิช (2530 : 1 - 14) ได้เสนอความเห็นสอดคล้องกับสันต์ว่า ผู้นิเทศจะสามารถรับภารกิจการนิเทศภายในโรงเรียนได้ดี จำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้พื้นฐาน และทักษะใช้ในการนิเทศเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ และเกิดความมั่นใจในตัวผู้นิเทศเอง ความรู้ พื้นฐานและทักษะในการนิเทศ มีดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
2. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ
3. ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์
4. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาองค์การ
5. ทักษะผู้นำในการทำงาน
6. ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์
7. ทักษะในด้านกระบวนการหมู่พวก
8. ทักษะในด้านการบริหารบุคคล
9. ทักษะในด้านการประเมินผล
10. ทักษะในการสั่งงาน

นอกจากนี้ นิพนธ์ ไทยพานิช (2530 : 20) ได้กล่าวถึงความสำคัญต่อการรู้จักตนเองของผู้ให้การนิเทศและรู้จักตัวผู้รับการนิเทศ เช่นเดียวกับโรลเวลส์และวอลส์ ว่าผู้นิเทศ ต้องมีความสามารถในการหยั่งรู้ เข้าใจ และยอมรับในแบบฉบับของผู้รับการนิเทศด้วย เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาของความล้มเหลวในการนิเทศ ผู้นิเทศต้องสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในตัวของเขาเอง ต้องรู้และเข้าใจตัวเองว่ามีความพร้อมที่จะนิเทศมากน้อยเพียงใด อีกทั้งต้องหมั่นเสริมสร้างเพิ่มเติมความรู้ที่จะใช้กับนิเทศทุกครั้งด้วย (กรมสามัญศึกษา. 2531 : 10 - 12) โดยเฉพาะความรู้ วิชา ทั่ว ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้เน้นคุณลักษณะที่หลักสูตรคาดหวังให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และเกิดทักษะ กระบวนการ 9 ขั้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 3 - 4) ซึ่งผู้นิเทศภายในจะต้องมีความรู้ที่จะแนะนำให้ครูผู้ปฏิบัติการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยในการใช้ทักษะ กระบวนการ 9 ขั้น กระบวนการดังกล่าวมี 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตระหนัก ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็น เห็นความสำคัญของปัญหานั้น ๆ และต้องการเรียนรู้หรือแก้ปัญหา ซึ่งผู้ปฏิบัติการสอนต้องสร้างพฤติกรรมการสอนให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักให้ได้

2. ขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตระหนักปัญหาแล้วนำปัญหามาแยกแยะหาสาเหตุสำคัญ และพิจารณาองค์ประกอบของปัญหา เพื่อนำไปสู่ขั้นที่ 3 ของทักษะกระบวนการ
 3. ขั้นสร้างทางเลือกที่หลากหลาย เป็นขั้นที่ผู้เรียนเสนอแนวทางแก้ปัญหา โดยไม่ต้องกังวลว่าทางเลือกนั้น ๆ จะดีหรือไม่เพียงใด
 4. ขั้นประเมินและเลือกทางเลือก ซึ่งผู้เรียนจะคิด อภิปรายถึงแนวทางแก้ที่ตรงปัญหาที่สุด และมั่นใจว่าแก้ปัญหาได้
 5. ขั้นปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ตกลงใจวางแผนปฏิบัติตามทางเลือกที่กำหนดไว้จากเหตุและผลในขั้น 4
 6. ขั้นปฏิบัติอย่างซุ่มซ่าม เป็นขั้นที่ผู้ปฏิบัติการสอนจะคอยติดตาม ดูแลให้กำลังใจและแสดงการยอมรับ เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจต่อการปฏิบัติงาน
 7. ขั้นประเมินระหว่างปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบการปฏิบัติงาน รายงานผลของการปฏิบัติงาน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยผู้ปฏิบัติการสอนให้แรงเสริมตามข้อตกลง
 8. ขั้นปรับปรุง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนต้องยอมรับว่าในการปฏิบัติงานต้องมีปัญหาเกิดขึ้นไม่มากก็น้อย ซึ่งตนต้องนำไปปรับปรุงงานการปฏิบัติงานต่อไป
 9. ขั้นประเมินผลรวม เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปผลงานของตนเอง
- ฉะนั้นจะเห็นว่าทักษะกระบวนการ 9 ขั้นนี้ เป็นสิ่งใหม่ที่คุณครูจะต้องรู้ เพื่อประโยชน์ต่อการนิเทศครูผู้ปฏิบัติการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรปัจจุบัน
- นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสอาน ได้กล่าวถึงความสามารถและความชำนาญหลาย ๆ ด้านของคุณครู ซึ่งเรียกว่าทักษะและเป็นเพียงทักษะพื้นฐานที่ผู้ชำนาญควรมีเพื่อเป็นตัวช่วยให้การปฏิบัติงานได้ผลดี ทักษะพื้นฐานที่กล่าวมานี้มี 3 ทักษะได้แก่ (วิจิตร ศรีสอาน. 2523 : 27; อ้างอิงมาจาก Katz. 1955 : 33 - 42)

1. ทักษะด้านความรู้ความสามารถ (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความสามารถของหน่วยงานของตน เข้าใจในระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับประเทศถึงระดับท้องถิ่น ตลอดจนเข้าใจขอบข่าย องค์ประกอบกลไกในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ถือว่าการมีมนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่นี้พิเศษเพราะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. ทักษะด้านวิธีการ (Technical Skills) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเทคนิคและวิธีการที่จะให้ได้ผลดีที่สุด ตลอดจนรู้จักเลือกใช้เครื่องมือในการทำงาน

วิลส์ (Wiles. 1967 : 13 - 18) ได้เสนอทักษะที่สำคัญ ซึ่งผู้พิเศษควรมี 5 ประการ คือ

1. ทักษะการเป็นผู้นำ (Leadership)
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation)
3. ทักษะเรื่องกระบวนการกลุ่ม (Group Process)
4. ทักษะการบริหารงานบุคคล (Personnel Administration)
5. ทักษะการประเมินผล (Evaluation)

ด้านเจตคติมีผู้ให้ความหมายเดียวกันว่า ทศนคติ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Attitude ไพศาล หวังพานิช (2523 : 146) ให้ความหมายว่า เป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นผลจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นและความรู้สึกดังกล่าวจะกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองในทิศทางใดทางหนึ่ง แสดงลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เป็นต้น ดังนั้นเมื่อศึกษาเจตคติการนิเทศภายในแล้ว เจตคติของผู้ให้และผู้รับการนิเทศภายในต่อการนิเทศภายในโรงเรียนปัจจุบันนี้มีแนวโน้มว่าจะเข้าใจการนิเทศการศึกษาและเจตคติหรือท่าทีต่อการนิเทศอยู่ในระดับดี ซึ่งวิลสัน บูลส์วีย์ (2525 : 29) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้โดยอ้างความเห็นของนักวิชาการหลายคนว่า ความสำเร็จของการนิเทศมิได้ขึ้นอยู่กับหลักการหรือคำสั่งแต่เพียงอย่างเดียว ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ได้แก่ เจตคติ ความสามารถ ฯลฯ เป็นสิ่งจำเป็นมาก แม้กระทั่งการสร้างเจตคติที่ดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ สิ่งที่มีจะเป็นปัญหามาน้อย ๆ คือ การมีเจตคติที่ไม่ดีต่อกัน เพราะจากสภาพการณ์ที่ผู้นิเทศจะต้องทำงานกับผู้รับการนิเทศจำนวนมาก ประสบการณ์ในการทำงานกับผู้รับการนิเทศจะมีความแตกต่างกันไป ในบางครั้งอาจทำให้ผู้นิเทศเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย

หรือมองผู้รับการนิเทศในทางไม่ดี สอดคล้องกับข้อสรุปของ สังัด อุทรานันท์ (2529 : 199) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศว่า หากบุคคลในโรงเรียนหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพร้อมในด้านความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการนิเทศแล้ว การนิเทศภายในโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนให้มีการนิเทศมากกว่าที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายของหน่วยเหนือ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 13 - 14) ได้เสนอแนวคิดในการพิจารณาคุณลักษณะของผู้ที่จะเป็นผู้ให้การนิเทศว่า นอกจากมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบสูง มีความสามารถทางวิชาการแล้ว ควรเข้าใจแนวคิดพื้นฐานของการนิเทศภายในเพื่อสร้างเจตคติให้แก่ตนเองและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ดังนั้น ผู้ที่ทำการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่คณะครูยอมรับนั้น จำเป็นต้องศึกษาให้ตนเองเกิดความรู้ ผักปลาให้เกิดทักษะ และมีความรู้สึกที่ดีต่อการนิเทศ รวมถึงการทำให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้สึกที่ดี หรือเจตคติที่ดีต่อการนิเทศด้วย นั่นหมายถึง การมีความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังรายการต่อไปนี้

1. ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ซึ่งแนวคิดของ นิพนธ์ ไทพพานิช และนักการศึกษาคนอื่น ๆ ที่กล่าวมาในตอนต้น มีดังนี้

- 1.1 ความรู้เรื่องสภาพการจัดการศึกษาและปัญหาของโรงเรียน
- 1.2 ความรู้เรื่องขอบเขตงานในหน้าที่ของโรงเรียน
- 1.3 ความรู้เรื่องนโยบายการจัดการประถมศึกษา
- 1.4 ความรู้เรื่องหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา
- 1.5 ความรู้เรื่องจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา
- 1.6 ความรู้เรื่องโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา
- 1.7 ความรู้เรื่องกำหนดเวลาเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา
- 1.8 ความรู้เรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน

- 1.9 ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการสอน
- 1.10 ความรู้เรื่องเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ
- 1.11 ความรู้เรื่องทักษะกระบวนการ 9 ขั้น
- 1.12 ความรู้เรื่องระเบียบการวัดผลและประเมินผลระดับประถมศึกษา
- 1.13 ความรู้เรื่องหลักการสร้างเครื่องมือวัดผล
- 1.14 ความรู้เรื่องกระบวนการนิเทศ
- 1.15 ความรู้เรื่องการประชุมโครงการ

2. ทักษะในการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถที่จัดกระทำต่อครูในโรงเรียนให้พัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ได้สรุปจากแนวดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และนักการศึกษาคนอื่น ๆ ที่กล่าวมาในตอนต้น มีทักษะต่อไปนี้

- 2.1 ทักษะการจัดห้องเรียน
- 2.2 ทักษะการให้คำปรึกษา
- 2.3 ทักษะการสังเกตการสอน
- 2.4 ทักษะการสาธิตการสอน
- 2.5 ทักษะการผลิตเอกสารทางวิชาการ
- 2.6 ทักษะการบริการเอกสารหลักสูตร
- 2.7 ทักษะการจัดทำบันทึกการสอน
- 2.8 ทักษะการจัดทำสื่ออุปกรณ์การสอน
- 2.9 ทักษะการติดตามผลการปฏิบัติงาน
- 2.10 ทักษะการจัดการประชุม
- 2.11 ทักษะการเป็นผู้นำ
- 2.12 ทักษะการทำงานกลุ่ม
- 2.13 ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์

2.14 ทักษะการจูงใจ

2.15 ทักษะการสื่อข้อความ

3. เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกของผู้บริหารโรงเรียน หรือครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งในรายงานผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดพะเยา ได้สร้างแบบวัดเจตคติของครูต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ (หน่วย .ศึกษานิเทศก์จังหวัดพะเยา. 2532 : 30; อ้างอิงมาจาก สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 42)

3.1 ความรู้สึกที่มีต่อคุณค่าของการนิเทศ

- 1) คุณค่าต่อตัวเด็ก
- 2) คุณค่าต่อตัวครู
- 3) คุณค่าต่อตนเอง

3.2 ความรู้สึกต่อกระบวนการนิเทศ

- 1) เป็นกระบวนการต่อเนื่อง
- 2) เป็นกระบวนการสร้างสรรค์
- 3) เป็นกระบวนการกลุ่ม

3.3 ความรู้สึกต่อหลักการของการนิเทศ

- 1) เป็นวิทยาศาสตร์มีเหตุผล
- 2) เป็นประชาธิปไตย

3.4 การยอมรับบุคลากรผู้ร่วมงานและเข้าใจศักยภาพของแต่ละบุคคล

3.5 ความรู้สึกต่อกระบวนการกลุ่ม

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา (2532 : 65 - 66) ได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อวัดเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนจากความรู้สึกที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้ง 5 รายการที่กล่าวมานั้น ได้ข้อย่อยรวม 20 ข้อ (ดูรายละเอียดในแบบสอบถามภาคผนวก)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้นำเทศ และผู้รับการนิเทศได้ พบว่างานวิจัยที่ลี (Lee. 1974 : 4134-A) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนทางตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐนิวเม็กซิโกนั้น ครูประถมศึกษาต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียน ใช้หลักของมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น ทิลahun (Tilahun. 1983 : 2168-A) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย และเกรบีล (Graybeal. 1984 : 2071-A) ศึกษาคุณลักษณะ ของกระบวนการนิเทศในห้องเรียนประถมศึกษา รัฐโอริกอน ต่างก็สรุปผลการวิจัยคล้ายกันว่า การร่วมมือกันดีกว่าการใช้อำนาจบังคับ และการสร้างมนุษยสัมพันธ์จะช่วยการนิเทศภายในได้ มากกว่าการใช้คำสั่งใด ๆ

ส่วนงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และเจตคติในการนิเทศภายใน โรงเรียน ได้มีผู้วิจัยและศึกษาไว้หลายเรื่อง ดังนี้

มาลี คล้ายชม (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่คำนึงถึงความสามารถของครูในด้าน วิชาการ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนและผู้บริหารขาดความรู้ในการนิเทศ

รัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 53 - 57) ศึกษาเรื่องความต้องการความช่วยเหลือ ในทางวิชาการและอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นำเทศ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องการความช่วยเหลือ ด้านวิชาการมาก โดยเฉพาะการใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ส่วน วันเพ็ญ เกตุสกุล และคนอื่น ๆ (2527 : ข - ค) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าบทบาทที่ผู้บริหารต้องำใช้ในการนิเทศมาก คือ การ

รับฟังความคิดเห็นแล้วให้คำแนะนำ ตลอดจนร่วมมือส่งเสริมและประสานงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน

รติพร สุภรัตน์ (2528 : 168 - 172) ได้ศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา เฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี ปรากฏว่า ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานศึกษาของเรวดี บัญจะโรทัย (2529 : 208 - 213) ซึ่งศึกษาเรื่องเดียวกัน แต่กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนเทศบาลพบว่า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในมากกว่าครู และมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในอยู่ในระดับสูงกว่าครูเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาและวิจัยของ สุรศักดิ์ ยกถาวร (2530 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องความต้องการคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าครูอาจารย์ยังต้องการผู้บริหารที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ทางวิชาการ ความสามารถในการถ่ายทอดการปฏิบัติงานเป็นคณะ ตลอดจนการประสานงานที่ดี ซึ่งผลงานของ วรุณี วชิรกิจโกศล (2530 : 148) ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2530 พบว่าผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษาระดับมาก แต่ผลการศึกษาวิจัยของประสงค์ เทพศิริ (2531 : 64 - 67) เรื่องปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนยังมีปัญหาการนิเทศในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะความรู้เรื่องกระบวนการนิเทศ ซึ่งอาจมีผลต่อการจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา (2532 : 51 - 52) ได้ศึกษาผลการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่ากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายในโรงเรียน มีการดำเนินการเป็นขั้นตอน และมีกระบวนการเฉพาะเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายของการนิเทศคือ มุ่งให้เกิดคิมีคุณภาพสูง พัฒนางานการเรียนการสอนของครู และเสริมเสริมสร้างบำรุงขวัญ กำลังใจให้เกิดความภูมิใจและมั่นใจในการทำงาน มีการสร้างความ

สัมพันธ์อันดีต่อกันในการทำงานร่วมกัน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นการดำเนินงานที่ต้องมีการประสานงานระหว่างผู้บริหารโรงเรียน กับผู้ทำหน้าที่ให้การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งต้องสร้างสมตนเองให้เข้าไปด้วยคุณลักษณะของผู้มีความรู้ที่จะใช้นิเทศภายในอย่างมีทักษะหรือเทคนิควิทยายในความรู้สึที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำกับข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ปีการศึกษา 2534 จำนวน 232 โรงเรียน โดยมีบุคลากรในตำแหน่งผู้บริหาร 232 คน และครูผู้ปฏิบัติการ 2,397 คน รวมทั้งหมด 2,629 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกได้ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้บริหาร ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 229 คน

2.2 กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการ จำนวน 344 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มประชากรโดยพิจารณาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามข้อเสนอของทาร์ยามาเน่ (Sample Size for Specified Confidence Limits and Precission) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 260;

อ้างอิงมาจาก Yamane. 1967 : 880 - 887) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่าจำนวน 359 คน

ขั้นที่ 2 แยกกลุ่มประชากรออกเป็นรายอำเภอ เพื่อสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) และคำนวณหาสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นรายอำเภอ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ

สถานภาพ	จำนวน/คน
ครูผู้บริหาร	229
ครูผู้ปฏิบัติการ	344
รวม	573

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านความรู้ ความพร้อมด้านทักษะของการนิเทศภายในโรงเรียน และมีเจตคติหรือมีความรู้สึกระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนเพียงใด โดยแบ่งคำถามเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

- 1) ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2) ด้านทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3) ด้านเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความพร้อมของผู้นิเทศภายในโรงเรียน
นอกเหนือไปจากรายการที่กล่าวไว้ในแบบสอบถาม ตลอดจนข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 ศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการ และคุณสมบัติของผู้นิเทศภายในโรงเรียน จากตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารการอบรมการนิเทศภายใน ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดพิมพ์ขึ้น

1.2 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากรในการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ตามแนวความคิดของ นิพนธ์ ไทพานิช (2530 : 1 - 20) โรเวลล์ และวิลส์ (Lovell and Wiles. 1983 : 13 - 15) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา (2532 : 51 - 52) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 13 - 14)

1.3 สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามครอบคลุมความรู้ ทักษะ ที่ใช้ในการนิเทศภายใน และเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามประมาณค่า และเป็นแบบปลายเปิด พร้อมข้อเสนอแนะ

2. การตรวจสอบเครื่องมือ

2.1 ส่งแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก) ตรวจสอบแก้ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และข้อความภาษาในแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่

ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขด้านภาษา และมาตรการวัด เพื่อให้รัดกุม ถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น

2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพังงา โดยสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการจาก 10 โรงเรียน จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การแจกแจงที (t-distribution) ที่มีค่า t สูงกว่า 1.75 สำหรับข้อคำถามที่ใช้ในการศึกษาที่มีค่า t ระหว่าง 1.83-7.71

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่าทั้งฉบับ ใช้วิธี หาสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่า ความเชื่อมั่น 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอในสังกัดทุกแห่ง
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยผ่านศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ และชี้แจงการเก็บข้อมูลโดยกำหนดให้ตอบแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 573 ชุด ตรวจสอบความถูกต้องความ สมบูรณ์ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์มีจำนวน 573 ชุด จัดเป็นกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการ จำแนกตามประเภทการดำเนินงานและขนาดของโรงเรียน
4. นำแบบสอบถามทุกชุดของแต่ละกลุ่มมาตรวจให้คะแนนจนครบทุกข้อ โดยเฉพาะ ตอนที่ 2 ข้อคำถามด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ข้อคำถามมีข้อความทางบวก ก็ให้คะแนนตาม เกณฑ์กำหนด ดังนี้

พร้อมมากที่สุด หรือเห็นด้วยมากที่สุด 1 ให้ 5 คะแนน

พร้อมมาก หรือเห็นด้วย 1 ให้ 4 คะแนน

พร้อมปานกลาง หรือไม่แน่ใจ 1 ให้ 3 คะแนน

พร้อมน้อย หรือไม่เห็นด้วย 1 ให้ 2 คะแนน

พร้อมน้อยที่สุด หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 ให้ 1 คะแนน

ด้านเจตคติที่มีข้อความทางลบ (ข้อ 2, 7, 10, 12, 13, 14, 17, 18, 19

และ 20) 1 ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด 1 ให้ 1 คะแนน

เห็นด้วย 1 ให้ 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ 1 ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย 1 ให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 ให้ 5 คะแนน

3. นับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามตามระดับความเห็นเดียวกันของแต่ละข้อคำถาม กรอกลงในตารางวิเคราะห์รายชื่อที่จัดทำขึ้นมาเอง

4. รวมจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามระดับความเห็นเดียวกัน จากรายชื่อเป็นความพร้อมรายด้าน (ความรู้ ทักษะ เจตคติ) และจากรายด้าน เป็นความพร้อมในการนิเทศภายใน เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติตามความต้องการ แล้วนำข้อมูลมาแปลผลตามจุดมุ่งหมาย และสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาจำนวนความถี่ของกลุ่มตัวอย่างตามตำแหน่ง ประสิทธิภาพ และขนาดของโรงเรียน

2. หาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยเอาคะแนนรวมรายชื่อเป็นรายด้าน แล้วรวมรายด้าน เป็นความพร้อมในการนิเทศภายใน แปลความหมายตามเกณฑ์ของมาตราวัด ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.79 หมายถึง ความพร้อมต่อการนิเทศภายในน้อยที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 1.80-2.59 หมายถึง ความพร้อมต่อการนิเทศภายในน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.60-3.39 หมายถึง ความพร้อมต่อการนิเทศภายในปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.40-4.19 หมายถึง ความพร้อมต่อการนิเทศภายในมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.20-5.00 หมายถึง ความพร้อมต่อการนิเทศภายในมากที่สุด

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เพื่อต้องการทราบการกระจายของคะแนน ถ้าค่าสูง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันมาก ถ้าค่าต่ำแสดงว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันน้อย

4. ทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการโดยใช้ F-test เพื่อกำหนดการเลือกใช้สูตร t-test

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน โดยใช้ t-test แบบ Separate Variance

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างประสบการณ์ต่างกันและระหว่างขนาดของโรงเรียนต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One - way analysis of variance)

7. ทดสอบหาคู่แตกต่างระหว่างขนาดโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาต่างกัน โดยใช้วิธี Scheffe'

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

n แทน จำนวนคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนยกกำลังสอง

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 72 - 89)

2. สถิติอ้างอิง

2.1 การทดสอบความแปรปรวน ใช้สูตร

$$F = \frac{S_1^2}{S_2^2}$$

โดยมี $df_1 = n - 1$, $df_2 = n - 1$

เมื่อ S_1^2 แทน ความแปรปรวนที่มีค่ามาก

S_2^2 แทน ความแปรปรวนที่มีค่าน้อย

df_1 แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระของความแปรปรวนที่มีค่ามาก

df_2 แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระของความแปรปรวนที่มีค่าน้อย

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 180 - 181)

2.2 การหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรสองชนิดซึ่งมีความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน ใช้สูตร Separate Variance

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)^2$$

$$\text{ใช้ } df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}$$

- เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 172 - 183)

2.3 หาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ 1 ตัว 3 ประเภท และตัวแปรตาม 1 ตัว โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Analysis of variance: One - way)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน การแจกแจงของ F

MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 240 - 249)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและถูกต้อง จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
N	แทน จำนวนผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution
SS	แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน ระดับความเป็นอิสระ (degree of freedom)

การนำเสนอข้อมูล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เป็นลำดับ ดังนี้

1. ระดับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน
6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. ระดับความพร้อมานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ

ตาราง 2 แสดงระดับความพร้อมานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ

ความพร้อมานการ นิเทศภายใน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 229			ครูผู้ปฏิบัติการ N = 344			รวมเฉลี่ย N = 573		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. ความรู้พื้นฐานใน การนิเทศภายใน	3.42	0.80	มาก	3.26	0.86	ปานกลาง	3.34	0.83	ปานกลาง
2. ทักษะทำชิ้นการ นิเทศภายใน	3.54	0.81	มาก	3.21	1.01	ปานกลาง	3.38	0.91	ปานกลาง
3. เจตคติที่มีต่อการ นิเทศ	3.45	1.07	มาก	3.17	1.17	ปานกลาง	3.31	1.12	ปานกลาง
รวม	3.47	0.89	มาก	3.21	1.01	ปานกลาง	3.34	0.95	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) แต่เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) ส่วนครูผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) ถ้าพิจารณาความคิดเห็นตามตำแหน่งในเรื่องความพร้อมของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นรายด้านจะพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละด้านอยู่ระดับมาก (ด้านความรู้พื้นฐานการนิเทศภายใน $\bar{X} = 3.42$ ด้านทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายใน $\bar{X} = 3.54$ และด้านเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน $\bar{X} = 3.45$) ส่วนความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อความพร้อมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละด้าน ยังอยู่ระดับปานกลาง (ด้านความรู้พื้นฐานการนิเทศภายใน $\bar{X} = 3.26$ ด้านทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายใน $\bar{X} = 3.21$ ด้านเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน $\bar{X} = 3.17$)

2. ✓ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ตาราง 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ตำแหน่ง	N	$\bar{X}$	S^2	t
ผู้บริหารโรงเรียน	229	3.47	0.79	3.25*
ครูผู้ปฏิบัติการ	344	3.21	1.02	

$$t_{.05} (df = 528) = 1.96$$

จากตาราง 3 แสดงว่าความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ข้อ 2. ถ้าพิจารณาความแตกต่างแต่ละด้านของความพร้อมแล้ว จะเห็นว่ามี ความแตกต่างกันดังนี้

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการ
ที่มีต่อความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ตำแหน่ง	N	$\bar{X}$	S^2	t
ผู้บริหารโรงเรียน	229	3.42	0.64	2.28*
ครูผู้ปฏิบัติการ	344	3.26	0.73	

$$t_{.05} (df = 571) = 1.96$$

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อ
ความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านความรู้พื้นฐาน
ในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสูงกว่าความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อม
ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ตาราง 5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมด้านทักษะที่เข้ารับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ตำแหน่ง	N	$\bar{X}$	s^2	t
ผู้บริหารโรงเรียน	229	3.54	0.65	4.14*
ครูผู้ปฏิบัติการ	344	3.21	1.02	

$$t_{.05} (df = 571) = 1.96$$

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมด้านทักษะที่เข้ารับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านทักษะที่เข้ารับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสูงกว่าความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมด้านทักษะที่เข้ารับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ตาราง 6 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการ
ที่มีต่อความพร้อมด้านเจตคติในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

ตำแหน่ง	N	$\bar{X}$	S^2	t
ผู้บริหารโรงเรียน	229	3.45	1.14	2.91*
ครูผู้ปฏิบัติการ	344	3.17	1.36	

$$t_{.05} (df = 571) = 1.96$$

จากตาราง 6 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อ
ความพร้อมด้านเจตคติในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านเจตคติในการนิเทศ
ภายในโรงเรียนสูงกว่าความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมด้านเจตคติในการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษา

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.43	0.21	0.16
ภายในกลุ่ม	226	303.43	1.34	
รวมทั้งหมด	228	303.86		

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อ
ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้ ข้อ 3.

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	20.38	10.18	8.08*
ภายในกลุ่ม	226	284.48	1.26	
รวมทั้งหมด	228	304.86		

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ข้อ 4.

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ Scheffe' ปรากฏผลการเปรียบเทียบ
ดังตาราง 9

ตาราง 9 ทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมใน
การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งมีขนาดโรงเรียนต่างกัน

ขนาดโรงเรียน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.00	3.59	3.79
เล็ก	3.00	-	0.59*	0.79*
กลาง	3.59		-	0.20
ใหญ่	3.79			-

จากตาราง 9 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อ
ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียน
ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาด
กลางมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษามิแตกต่างจากผู้บริหาร
โรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.33	0.17	0.13
ภายในกลุ่ม	341	471.99	1.38	
รวมทั้งหมด	343	472.32		

จากตาราง 10 แสดงว่าครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความ
พร้อมในการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน และไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ข้อ 5.

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	18.31	9.15	6.93 [*]
ภายในกลุ่ม	341	453.01	1.32	
รวมทั้งหมด	343	471.32		

จากตาราง 11 แสดงว่าครูผู้ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ข้อ 6.

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ Scheffe' ปรากฏผลการเปรียบเทียบ
ดังตาราง 12

ตาราง 12 ทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการ
นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งมีขนาดโรงเรียนต่างกัน

ขนาดโรงเรียน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	2.91	3.46	3.40
เล็ก	2.91	—	0.35*	0.49*
กลาง	3.46		—	0.14
ใหญ่	3.40			—

จากตาราง 12 แสดงว่าครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษามิแตกต่างกับครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนขนาดใหญ่

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน
6. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการมีระดับความพร้อมในการนิเทศน้อย
2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
5. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
6. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 229 คน และครูผู้ปฏิบัติการจำนวน 344 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 573 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับสอบถามผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการ จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบเลือกตอบ (Check list) เพื่อทราบสถานภาพเกี่ยวกับตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันและจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเพื่อจัดขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) แต่ละด้านประกอบด้วยจำนวนรายการ ดังนี้

- 1) ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน มี 15 รายการ
- 2) ด้านทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน มี 15 รายการ

3) ด้านเจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นข้อความทางบวก 10 รายการ ข้อความทางลบ 10 รายการ รวมด้านเจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน 20 รายการ รวมคำถามทั้งสิ้น 50 รายการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end) สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

1. หาค่าความถี่ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตำแหน่ง ประสบการณ์ การปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน
2. หาค่าสถิติพื้นฐานเพื่ออธิบายระดับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งโดยใช้ t-test แบบ Independence (Separate variance)
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานปัจจุบัน โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F-test)
5. ประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีความพร้อมปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีพร้อมมาก แต่ครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นว่ามีพร้อมปานกลาง
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีความพร้อมปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีความพร้อมมาก
5. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
6. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีความพร้อมปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีความพร้อมมาก

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งที่เป็นภาพรวม และความพร้อมรายด้าน คือ ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านเจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ประเด็นสำคัญควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นถึงความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษานั้นเมื่ออยู่ปานกลางไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อ 1. น่าจะเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้วางโครงการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรกลุ่มโรงเรียนขึ้นทั่วประเทศ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจการนิเทศภายในโรงเรียนไปพร้อม ๆ กันมากขึ้นกว่าเดิม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 12) แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการที่มีต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน ก็จะพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนคิดเห็นว่ามีความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่มาก ส่วนครูผู้ปฏิบัติการคิดเห็นว่ามีความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ปานกลาง แสดงว่าความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมีมากกว่าของครูผู้ปฏิบัติการ น่าจะเป็นเพราะว่าในสภาพของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่นั้น ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ เน้นความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อช่วยงานบริหารด้านอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการประเมินสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนช่วงเวลาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่า แนวความคิดและหลักการบริหารจัดการนิเทศภายในโรงเรียนได้แพร่หลายไปในโรงเรียนเป็นจำนวนมาก (สัจจ อุทรานนท์. 2529 : 198) ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดนโยบายเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา และวางโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยเน้นกระบวนการในการจัดการศึกษาที่สำคัญ 3 กระบวนการ

คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 5) ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนว่าพร้อมมาก ส่วนครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนว่าพร้อมปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวน์ (Wayne. 1980 : 1293-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับผิดชอบงานนิเทศศึกษภายในโรงเรียนมากที่สุดคือ ครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนครูผู้สอนรับผิดชอบน้อยมาก

ฉะนั้น ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกระบี่ยังมีความแตกต่างกัน ทั้งความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีพร้อมมาก แต่ครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นว่ามีพร้อมปานกลาง ความพร้อมด้านทักษะในการนิเทศภายในโรงเรียน ก็พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีพร้อมมาก ส่วนครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นว่ามีพร้อมปานกลาง ความพร้อมด้านเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า มีความพร้อมมาก เช่นกัน ส่วนครูผู้ปฏิบัติการมีความคิดเห็นว่ามีพร้อมปานกลาง และผู้ตอบแบบสอบถามยังได้เสนอไว้แบบสอบถามปลายเปิดว่า บุคลากรในโรงเรียนได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการควรได้รับความรู้เพิ่มเติม เรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอน และทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน โดยการจัดอบรมและเผยแพร่ทางเอกสาร เพื่อให้มีความรู้เข้าใจการนิเทศมากขึ้น ส่วนด้านเจตคตินั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอให้ศึกษานิเทศก์นิเทศบุคลากรในโรงเรียนให้เห็นความสำคัญและมีความรู้สึกที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ให้เข้าใจว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการช่วยให้คำปรึกษาตนเองระหว่างครูในโรงเรียนอีกด้วย

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏผลการวิจัย

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่อการบริหารโรงเรียนน้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี หรือมากกว่า 10 ปี ต่างก็มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนว่าพร้อมมากเหมือนกัน ส่วนครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี หรือมากกว่า 10 ปี ต่างก็มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาว่าพร้อมปานกลางเหมือนกัน การวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ข้อ 3. และข้อ 5. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : คำนำ) ได้ตระหนักดีว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษาและการบริหารงาน จึงได้กำหนดโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ และยังให้มีการฝึกอบรม จัดสัมมนา แจกเอกสารเผยแพร่ให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนได้รับทราบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นมา จะเห็นว่าระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ผู้บริหารที่ประสบการณ์ต่างกันย่อมรับรู้เรื่องการนิเทศภายในเหมือนกัน อีกทั้งครูผู้ปฏิบัติการที่ประสบการณ์การสอนต่างกันก็ได้รับรู้เรื่องการนิเทศภายในเหมือนกัน ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงไม่ทำให้ความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนต่างกัน สอดคล้องกับข้อสังเกตที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2525 : 126) ให้ความเห็นว่า การมีจำนวนปีที่ปฏิบัติงานมาต่างกันไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าคนที่ปฏิบัติงานมามากกว่าจะมีประสบการณ์มากกว่าคนที่ปฏิบัติงานน้อยกว่า หากเขาได้รับประสบการณ์ใหม่ เรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ มีโอกาสได้ใช้ได้พัฒนา ก็ย่อมมีความรู้ ความสามารถเหมือนกัน

ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่มีประสบการณ์ต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน เช่นเดียวกับครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 4. และ ข้อ 6. จากผลการวิจัยผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนว่าพร้อมปานกลาง ในขณะที่ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนว่าพร้อมมาก เช่นเดียวกับครูผู้ปฏิบัติการ
 ในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนว่าพร้อมปานกลาง
 แต่ครูผู้ปฏิบัติการอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศ
 ภายในโรงเรียนว่าพร้อมมาก จากผลการวิจัยที่พบนี้ขนาดของโรงเรียนใหญ่กว่าย่อมทำให้ผู้บริหาร
 และครูผู้ปฏิบัติการมีความพร้อมต่อการนิเทศภายในมากกว่าความพร้อมของผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการ
 ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่า สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนิ
 ยี่งวัฒนา (2532 : 174 - 175) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศ
 ภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ผลการ
 วิจัยพบว่า ครูผู้ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกว่า มีทักษะต่อการปฏิบัติงานในระดับที่น้อยกว่า
 น่าจะมีเหตุผลว่าโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดย่อมมีภาระกิจที่จะต้องปฏิบัติงาน และจัดการศึกษา
 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดเหมือนกัน แต่เนื่องจากทรัพยากรที่ใช้
 ในการจัดการของโรงเรียนต้องเป็นไปตามขนาดของโรงเรียน จำนวนบุคลากรที่กำหนดตามขนาด
 ของโรงเรียนมักแสดงให้เห็นความขาดแคลน เป็นเหตุให้บุคลากรต้องปฏิบัติงานหลายบทบาท หลาย
 กิจกรรม ในระยะเวลาเดียวกัน จึงทำให้บุคลากรขาดขวัญ กำลังใจ ต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า
 ซึ่งโอกาสขาดแคลนทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาน้อยกว่า ความรู้สึกต่อความพร้อมที่จะปฏิบัติ
 ภารกิจและหน้าที่ย่อมมีมากกว่า งานวิจัยจึงพบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแบบสอบถามปลายเปิด
 สอดคล้องกับผลวิเคราะห์ทางสถิติ โดยที่ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมี
 ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าให้ทางราชการลดงานธุรการของครูและเพิ่มอัตรากำลังครูในโรงเรียนให้
 เพียงพอ เพื่อจะได้ใช้เวลาที่ว่างเว้นจากการจัดการเรียนการสอนและได้มีจำนวนครูมากพอที่จะ
 มาร่วมมือกันจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลไปใช้

1.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ควรได้นำเสนอให้ศึกษานิเทศก์ ระดับจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้ขึ้นเทศรณโรงเรียน ให้เกิดความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน มากกว่าเดิม โดยวิธีจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศทางไกล ทางรายการวิทยุของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ หรือเผยแพร่เอกสารวิชาการเกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ ตามสภาพ การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.2 ควรจัดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ร่วมกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน และให้เกิดทักษะในการปรึกษาหารือ การแก้ปัญหา ร่วมกัน เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

1.3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ควรวางแผน ควบคุม ดูแล การจัด อัตรากำลังครูของโรงเรียน ไม่ควรให้ขาดหรือต่ำกว่าเกณฑ์ หากโรงเรียนใดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอได้ร่วมดำเนินการนิเทศภายในเป็นพิเศษ และควรได้จัดทำแผนการนิเทศ โดยเพิ่มจำนวนครั้งงานการนิเทศแก่โรงเรียนขนาดเล็กให้มากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ตามลำดับ

2. การวิจัย

2.1 ควรได้วิจัยหาสาเหตุของครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความพร้อม ในการนิเทศภายในโรงเรียนน้อย

2.2 ควรได้วิจัยความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ

2.3 ควรได้มีการวิจัยความพร้อมทางการนิเทศภายในโรงเรียนต่างกันจะมีผลต่อ ความสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ น้ำเพชร. วิธีปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. "การวางแผนการศึกษา," คู่มือการนิเทศการศึกษา 2508. พระนคร :
แผนกการพิมพ์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2522.
- การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 พ.ศ. 2535-2539.
เอกสารฉบับที่ 17/2534, 2535. อัดสำเนา
- _____. แผนพัฒนาการศึกษา 2534. เอกสารฉบับที่ 21/2532, 2532. อัดสำเนา.
- _____. รายงานผลการจัดการศึกษาปีงบประมาณ 2532. เอกสารฉบับที่ 7/2532, 2532.
อัดสำเนา.
- _____. รายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532.
เอกสารฉบับที่ 2, 2533. อัดสำเนา.
- การประถมศึกษาจังหวัดพะเยา, สำนักงาน. รายงานผลการวิจัยเรื่องศึกษาผลการนิเทศภายใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา. พะเยา : หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพะเยา, 2532. อัดสำเนา.
- กิตติพร ปัญญาบุญเรือง. "สมรรถภาพการนิเทศการศึกษา," ศึกษาศาสตร์สาร. 1-2 :
144-154; ตุลาคม 2525 - มีนาคม 2526.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "การดำเนินการตามแผนการนิเทศภายใน
โรงเรียน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน," ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 11.
กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2528.
- _____. ปืทองการนิเทศประสพการณ์การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสาร ศน.
ที่ 47/2532, 2532.
- _____. เอกสารชุดการนิเทศภายในโรงเรียน เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2529.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การกำกับติดตามผลการนิเทศและประเมินผล

การบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการอบรมผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

_____. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เล่มที่ 11.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล, 2529.

รัชพงษ์ สุวรรณรักษ์. ความต้องการความช่วยเหลือในทางวิชาการ และอื่น ๆ ของผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษาจากพื้นที่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์.

ปริญญาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

อัครสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2530.

จำนั ยิ่งวัฒนา. การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปริญญาพันธ์ กศ.ม.

สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. อัครสำเนา.

นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต, 2529.

_____. "การพัฒนาเทคนิคการนิเทศ," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาหัวหน้า
หน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ. ระหว่างวันที่ 6-20 พฤษภาคม 2521 ณ โรงแรม
โกลเด้นดราagoon จ.นนทบุรี. อัครสำเนา.

_____. เอกสารชุดฝึกอบรมเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนและการนิเทศแบบคลินิก.
กระบี่ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่, 2530. อัครสำเนา.

ประสงค์ เทพศิริ. ปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. ปริญญาพันธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531. อัครสำเนา.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

- มาลี คล้ายชม. ปัญหาการนิเทศในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- รติพร สุภรัตน์. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- รวีวรรณ อังศุรัักษ์พันธุ์. การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2533. อัดสำเนา.
- เรวดี ปัญจะโรทัย. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2531.
- วรวิณี วชิรกิจโกศล. การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- วันเพ็ญ เกตุสกุล และคนอื่น ๆ. ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. สมุทรสงคราม : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม, 2527.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. "ภารกิจของการบริหาร," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามมิตร, 2529.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.

2533. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2534.

ศึกษาธิการจังหวัดกระบี่, สำนักงาน. ข้อมูลทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของ
จังหวัดกระบี่. กระบี่ : ฝ่ายวางแผนและประเมินผล, 2533. อัดสำเนา.

สมพล ธงศิลา. กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534, อัดสำเนา.

ศักดิ์ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529.

_____. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.

สามัญศึกษา, กรม. แนวการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์
กรมสามัญศึกษา, 2531.

สุรศักดิ์ ยกถาวร. ความต้องการคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของครู อาจารย์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

อนันต์ อิ่มโอรษฐ์. "เราจะพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษากันอย่างไร," มิตรครู.
30(10) : 24-25; พฤษภาคม 2531.

อรพินท์ นาคประเสริฐ. "กลวิธีนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลยะลา," สารพัฒนาหลักสูตร.
10(103) : 9; ตุลาคม-ธันวาคม 2533.

อ้อม ประนอม. "ทำอย่างไรจะนิเทศภายในให้เกิดผลดี," มิตรครู. 22 : 45-51;
พฤศจิกายน 2528.

- อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," ใน เอกสารการสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," มิตรครู 21(17) : 36-38; 15 กันยายน 2522.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชลมจิร ภิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.

Ben, Harris M. Supervisory Behavior in Education. Texas : University of Texas Press, 1963.

_____. Supervisory Behavior in Education. 2nd ed. New Jersey : Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1975.

Burton, William H. and Leo J. Brueckner. Supervision : A Social Process. New York : Appleton Century - Clofts, Inc., 1965.

Glen, Eye G., Lanore A. Netzer and Robert D. Krey. Supervision of Instruction. 2nd ed. New York : Haper and Row, 1971.

Graybeal, Norman Dwain. "Characteristics of Contemporary Classroom Supervisory Process (Clinical Supervision)," in Dissertation Abstracts International. 45(07A) : 2017; 1984.

Kimball, Wiles. Supervision for Better School. New York : Prentice Hall, 1967.

Lee, Bill Dan. "Critical Incidents of Supervisory Functions of Principles in South New Mexico," in Dissertation Abstracts International. 35(7) : 4134-A; January, 1974.

Lovell, John T. and Kimbal Wiles. Supervision for Better School. 5th ed. New Jersey : Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1983.

- Malone, Bobby Gray. "Supervisory Practices of Principals in Selected Accredited Secondary Schools in Mississippi," in Dissertation Abstract International. 32(3) : 1233-A; September, 1971.
- Mark, James R., Emery Stoops and Joyce K. Stoops. Handbook of Educational Supervision : A Guide for the Practitioner. Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1987.
- Minor, Gwynn J. Theory and Practice of Supervision. New York : Dodd Mead and Company, 1964.
- Tilahun, Beyene. "The Kind of School Supervision Needed in Developing Countries Case Study Ethiopia," in Dissertation Abstracts International. 43(7) : 2168-A; January, 1983.

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ตาราง 13 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	ผู้บริหาร	ครูผู้ปฏิบัติการ	รวม
เมือง	79	120	199
คลองท่อม	38	58	96
อ่าวลึก	36	55	91
เขาพนม	23	37	60
เกาะลันตา	22	29	51
ปลายพระยา	22	29	51
ลาทับ	9	16	25
รวม	229	344	573

สำเนา

ที่ ศธ 1408/954

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่

ถนนอุตรกิจ อ.เมืองกระบี่ 81000

10 กุมภาพันธ์ 2535

เรื่อง โครงการประเมินผลทางการศึกษานักเรียนชั้น ป.6 ปีการศึกษา 2534

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในสังกัด

อ้างถึง หนังสือด่วนที่สุด ที่ ศธ 1408/607 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2535

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ได้แจ้งแนวดำเนินการประเมินคุณภาพ และกำหนดคณคณมายเชิงศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอที่รับผิดชอบงานประเมินผลไปพร้อมประชุมรับทราบการดำเนินงาน และมอบหมายภารกิจ ความโดยละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ขอเรียนว่า ด้วยนายวิชัย เกียรติยาจารย์ศึกษานิเทศก์ 6 ทาหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล ได้รับคัดเลือกให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ซึ่งในระยะนี้กำลังอยู่ในขั้นการทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ได้ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดต่อการจัดการศึกษาของจังหวัด จึงเชิญชวนให้หน่วยงานนี้ได้สนับสนุนการดำเนินงานขึ้นเก็บข้อมูลจากครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งนายวิชัย เกียรติยาจารย์จะเป็นผู้ชี้แจงแก่ศึกษานิเทศก์ และมอบเอกสารแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในวันเดียวกับที่เชิญศึกษานิเทศก์ไปร่วมประชุมตามหนังสือที่อ้างมาตอนต้นนั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดฯ ให้ความร่วมมืองานวิจัยครั้งนี้ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สานอง เกรือมาก

(นายสานอง เกรือมาก)

หน่วยศึกษานิเทศก์

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่

โทร (075) 611182

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูปฏิบัติการ

เรื่อง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ในองค์ประกอบพื้นฐานที่เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และเจตคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการ

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ด้าน คือ

- 1) ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2) ทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3) เจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม และสภาพปัจจุบันในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน 78

พร้อมข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวของท่าน และโรงเรียนของท่าน

1. ปัจจุบันท่านอยู่ตามแห่ง
 - [] ผู้บริหารโรงเรียน
 - [] ครูผู้ปฏิบัติการ
2. ท่านมีประสบการณ์การปฏิบัติงานตามแห่งปัจจุบัน
 - [] น้อยกว่า 5 ปี
 - [] ระหว่าง 5-10 ปี
 - [] มากกว่า 10 ปี
3. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
 - [] ไม่เกิน 120 คน
 - [] ระหว่าง 120-300 คน
 - [] ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

รายการ ที่	ความรู้พื้นฐานที่เข้ารับการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	หลักการของหลักสูตรประถมศึกษา					
5.	จุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา					
6.	โครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา					
7.	กำหนดเวลาเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา					
8.	หลักการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน					
9.	หลักการจัดทำแผนการสอน					
10.	เทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ					
11.	หลักการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ชั้น					
12.	ระเบียบการวัดผลและการประเมินผลระดับ ประถมศึกษา					
13.	หลักการสร้างเครื่องมือวัดผล					
14.	หลักและกระบวนการนิเทศ					
15.	วิธีการประเมินผลโครงการ					

2) ทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน

- คำชี้แจง**
1. แบบสอบถามมี 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 2. แบบสอบถามแต่ละข้อจะกล่าวถึงทักษะที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน
 3. โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับทักษะที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในการจัดกระทำจริงที่สุด แต่ละช่องมีความหมายดังนี้
 ช่องมากที่สุด หมายถึง มีทักษะจัดกระทำในเรื่องหรือประเด็นนั้นมากที่สุด
 ช่องมาก หมายถึง มีทักษะจัดกระทำในเรื่องหรือประเด็นนั้นมาก
 ช่องปานกลาง หมายถึง มีทักษะจัดกระทำในเรื่องหรือประเด็นนั้นปานกลาง
 ช่องน้อย หมายถึง มีทักษะจัดกระทำในเรื่องหรือประเด็นนั้นน้อย
 ช่องน้อยที่สุด หมายถึง มีทักษะจัดกระทำในเรื่องหรือประเด็นนั้นน้อยที่สุด

รายการ ที่	ทักษะจัดกระทำในการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับทักษะ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ท่านมีทักษะจัดกระทำในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด แนะนำการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรม การสอน					
2.	วิเคราะห์ปัญหาและเสนอทางแก้แก่ครู					
3.	สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอน					
4.	สาธิตการสอนแบบต่าง ๆ แก่ครู					
5.	เขียนบทความวิชาการเผยแพร่แก่ครู					

รายการ ที่	ทักษะจัดการสถานการณ์เฉพาะในโรงเรียน	ระดับทักษะ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	จัดทำคู่มือครู กำหนดการสอนและแผนการสอน . . .					
7.	จัดทำบันทึกการสอน					
8.	ทำสื่อ อุปกรณ์การสอน					
9.	ติดตามผลการนำแผนการสอนไปใช้					
10.	จัดประชุมสัมมนาวิชาการขึ้นในโรงเรียน					
11.	เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมพิเศษสนับสนุน การเรียนการสอนให้ปฏิบัติ					
12.	แบ่งงานตามหน้าที่และความสามารถของบุคคล เพื่อทำงานร่วมกัน					
13.	ขอความร่วมมือในการทำงานและหลีกเลี่ยง การสั่งงาน					
14.	แนะนำให้เห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากผลสำเร็จ ของงานที่ทำ					
15.	เปิดโอกาสให้ซักถามและแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง ที่มีการนิเทศ					

3) เจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วท่านเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเห็นที่ตรงกับ
 ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด แต่ละช่องมีความหมายดังนี้

ช่องเห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ช่องเห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

ช่องไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความนั้นท่านยังตัดสินใจไม่ได้ว่าเห็นด้วย หรือ
 ไม่เห็นด้วย

ช่องไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ช่องไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการ การ ที่	ทักษะการ จัดกระทำ ในการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	ท่านมีความเห็นในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด การนิเทศภายในมีส่วนช่วยให้การสอน ดีขึ้น					
2.	การนิเทศภายในเป็นการจับผิดครู					
3.	การนิเทศภายในเป็นเครื่องมือของ ผู้บังคับบัญชาใช้ควบคุมงาน					
4.	การนิเทศภายในช่วยส่งเสริมคุณภาพ การเรียนของนักเรียน					

รายการ ที่	ทักษะการจัดกระทำ ในการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5.	นักเรียนคือเป้าหมายสูงสุดของ การนิเทศภายใน					
6.	การนิเทศภายในช่วยแก้ปัญหาการสอน ..					
7.	การนิเทศภายในเป็นการสร้างความ ผูกพันกันแก่ครู					
8.	การนิเทศภายในทำให้ครูกล้าแสดงออก					
9.	การนิเทศภายในเป็นการสร้างความ สัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียน					
10.	เอาเวลานิเทศภายในไปตรวจ แบบฝึกหัดนักเรียนจะดีกว่า					
11.	การนิเทศภายในทำให้ครูกระตือรือร้น ต่อการสอน					
12.	การนิเทศภายในทำให้นักเรียนสูญเสีย เวลาเรียน					
13.	การนิเทศภายในไม่มีความจำเป็น สำหรับครู					
14.	การนิเทศภายในเป็นวิธีที่จัดทำได้ยาก ..					
15.	การนิเทศภายในทำให้ครูได้ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน					
16.	การนิเทศภายในเป็นการพัฒนาครู					

รายการ ที่	ทักษะการจัดกระทำ งานการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
17.	การนิเทศภายในทำให้การสอนยุ่งยาก .					
18.	คนที่ได้รับการนิเทศภายในจะเกิดความ กังวลใจในการสอน					
19.	โรงเรียนที่มีนักเรียนเรียนเก่งมาก ๆ ไม่จำเป็นต้องมีการนิเทศภายใน					
20.	ครูไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถของตนเอง เลย เมื่อได้รับการนิเทศภายใน					

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และสภาพปัจจุบัน พร้อมข้อเสนอแนะการนิเทศภายในโรงเรียน
เกี่ยวกับองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน

1. ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน _____

2. ทักษะที่เข้ารับการนิเทศภายในโรงเรียน

3. เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายวิชัย ชื่อสกุล เกียรติยาจารย์

เกิดวันที่ 27 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2490

สถานที่เกิด 14 ถนนกระบี่-ตรัง อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 495/4 ถนนอุตรกิจ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ 6

(หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล หน่วยงานศึกษานิเทศก์ สบจ.กระบี่)

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2506 มัธยมศึกษาปีที่ 6

จาก โรงเรียนอัมมาตย์พานิชนุกูล

พ.ศ. 2508 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

จาก โรงเรียนฝึกหัดครูนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2510 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

จาก วิทยาลัยครูสงขลา

พ.ศ. 2512 ปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา

จาก วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

พ.ศ. 2531 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2536 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ

บทคัดย่อ
ของ
วิชัย เกียรติอาจารย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2536

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการ ต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ 229 คน และครูผู้ปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่อีก 344 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ มีความเชื่อมั่น 0.86 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test แบบ Separate variance และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ มีความคิดเห็นว่าความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้ปฏิบัติการมีความความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างไปจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่
5. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
6. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนต่างกัน โดยที่ครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างจากครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

READINESS OF INTERNAL SUPERVISION IN THE PRIMARY SCHOOL UNDER
THE OFFICE OF CHANGWAT KRABI PRIMARY EDUCATION AS
PERCEIVED BY SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS

AN ABSTRACT

BY

WICHAI KIATTIJAJARN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 1993

The purposes of this research were to study the Readiness of Internal Supervision in the Primary school as perceived by school administrators and teachers under the Office of Changwat Krabi Primary Education, and to compare the perception of administrators and teachers towards the Readiness of Internal Supervision in the primary school as classified by their experiences, and school size.

The stratified Random Sampling was used to select the sample which consisted of 229 primary school administrators and 344 teachers under the Office of Changwat Krabi Primary Education. The instrument used for collecting of data was the Likert-scale. It's consisted of 50 items and reliability at 0.68. The statistics used for analysis of data were mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research findings were as follows:-

1. The school administrators and teachers perceived the Readiness of Internal Supervision in the primary school at moderate level.
2. The school administrators perceived the Readiness of Internal Supervision in the primary schools different from the teachers's perception by statistic significance at .05 level.
3. The school administrators have different experiences perceived the Readiness of Internal Supervision in the primary school no differently in statistical significance.
4. The school administrators have different school sizes perceived the Readiness of Internal Supervision in the primary school differently and statistical significance at .05 level.

5. The teachers have different experiences perceived the Readiness of Internal Supervission in the primary school no differently in statistical significance.

6. The teachers have different school sizes perceived the Readiness of Internal Supervission in the primary school differently and statistical significance at .05 level.